

Załącznik
do uchwały nr XXXVI/364/20
Rady Miasta Piły
z dnia 22 grudnia 2020 r.

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
W PILE
NA ROK 2021

Spis treści

Część I Wprowadzenie	3
Część II Rynek alkoholowy – regulacje, charakterystyka	7
Część III Diagnoza	10
Część IV Wnioski	24
Część V Cele programu	27
Część VI Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile	35
Część VII Realizatorzy	36
Część VIII Postanowienia końcowe	36

Część I Wprowadzenie

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu. Konsekwencje zdrowotne stanowią jeden z wielu negatywnych skutków picia, można je bowiem także zaobserwować w innych sferach życia, zwłaszcza rodzinnej, zawodowej oraz społecznej.

Kiedy mowa o wpływie alkoholu na organizm zwykle koncentrujemy się na skutkach częstego, nadmiernego picia. Jednak jednorazowe spożycie alkoholu również ma swoje konsekwencje. Alkohol działa szkodliwie na niemal wszystkie tkanki i narządy. Stanowi przyczynę wielu chorób, m. in. układu krążenia, pokarmowego, nerwowego czy hormonalnego.

Nikt nie sięga po alkohol po to, aby mieć problemy. Przeciwnie każdy, kto spożywa alkohol oczekuje korzyści – chce poprawić sobie nastrój, ubarwić szarą codzienność, ułatwić kontakty towarzyskie, zrelaksować się. Niektórzy nawet wierzą, że alkohol może mieć korzystne działanie zdrowotne. Choć alkohol jest trucizną i z punktu widzenia toksykologii każda ilość wypitego alkoholu jest ryzykowna, to jednak w większości przypadków spożywanie małych dawek alkoholu nie pociąga za sobą widocznych szkód zdrowotnych i konsekwencji społecznych. Pomimo to nie powinni wcale pić alkoholu:

- osoby chore, przyjmujące leki wchodzące w reakcje z alkoholem,
- wszyscy, którzy znajdują się w okolicznościach wykluczających picie (kierując pojazdami, przebywając w pracy, w szkole, itp.),
- młodzi ludzie (ze względu na ryzyko poważnych zaburzeń rozwojowych),
- kobiety w ciąży i matki karmiące (z powodu ryzyka uszkodzenia płodu i negatywnego wpływu na zdrowie dziecka).

Uzależnienie od alkoholu, to nie tylko szkody zdrowotne, jakie ponosi pijący, to również szkodliwe następstwa dla sfery emocjonalnej oraz szereg kosztów społecznych, które dotyczą nie tylko osobę uzależnioną i jej bliskich, ale również pozostałą część społeczeństwa. Do szkód społecznych i rodzinnych związanych z nadużywaniem alkoholu zaliczyć można:

- przedwczesną umieralność i konflikty z prawem - podwyższony poziom agresji i przemocy, przestępczość, bójki, wypadki samochodowe, samobójstwa, zabójstwa, zatrucie alkoholowe, urazy związane z upadkiem i inne obrażenia, choroby,
- spadek wydajności pracy i niewłaściwe relacje z innymi pracownikami, problemy finansowe,
- dysfunkcje w sferze rodziny - nieprawidłowa komunikacja, konflikty, przemoc, słaba więź między rodzicem a dzieckiem, brak odpowiedniego nadzoru rodzicielskiego, zaniedbania, zwiększone ryzyko zaburzeń psychicznych, u osób współzależniowych często występuje szereg chorób o podłożu psychosomatycznym, nerwice, depresje.

Spoleczne skutki alkoholizmu są zdecydowanie dalekosiężne. Problemy alkoholowe oznaczają różnorodne zagrożenia oraz negatywne zjawiska związane z używaniem alkoholu przez dzieci i młodzież oraz z nadużywaniem alkoholu przez dorosłych. Błędna postawa wobec alkoholu prowadzi do degradacji psychofizycznej, społecznej i ekonomicznej poszczególnych osób, rodzin i całych środowisk. Często prowadzi także do pojawienia się choroby alkoholowej, a w efekcie do śmierci.

Zgodnie z Ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania określone w art. 4¹ Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277) obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,

w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Powyższe działania prowadzone są w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalany corocznie przez Radę Miasta Piły. Przyjęcie Programu przyczynia się do podnoszenia wiedzy i świadomości mieszkańców Piły o zagrożeniach wynikających ze spożywania napojów alkoholowych oraz ograniczenia ich spożycia poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych. Realizacja kolejnego Programu warunkuje skuteczność, systematyczność i cykliczność podejmowanych działań oraz zapewnia ciągłość pracy socjoterapeutycznej.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2019 poz. 2365) w art. 19 pkt 4 wprowadziła zmiany do Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniając cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia.”

W realizacji zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile na rok 2021 szczególne zastosowanie mają następujące źródła regulujące działania z zakresu profilaktyki uzależnień:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277)
- 2) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713)
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876)
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218)
- 5) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492)
- 6) Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2018 - 2020

Wymienione źródła tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Działania wskazane w Programie opracowane zostały na podstawie Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 r.

Część II Rynek alkoholowy – regulacje, charakterystyka

Na terenie miasta obowiązuje Uchwała Nr LIV/704/18 Rady Miasta Piły z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Piły. Zgodnie z podjętą uchwałą, maksymalna liczba zezwoleń oraz wykorzystanie limitów zezwoleń zostało zaprezentowane w poniższych tabelach (stan na dzień 30.11.2020 r.)

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Rodzaj zezwolenia	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – tzw. sprzedaż detaliczna	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – tzw. sprzedaż gastronomiczna
Liczba punktów sprzedaży	163	92

Źródło: Opracowanie własne Urząd Miasta Piły

Zezwolenia na sprzedaż z podziałem na zawartość procentową alkoholu

Rodzaj zezwolenia	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – tzw. sprzedaż detaliczna	Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – tzw. sprzedaż gastronomiczna	Łączna ilość wydanych zezwoleń (detal i gastronomia)	*Obowiązujący limit zezwoleń
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających do 4,5% alkoholu oraz na piwo	160	92	252	265

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	142	37	179	210
Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zawierających powyżej 18% alkoholu	140	41	181	220

Źródło: Opracowanie własne Urząd Miasta Piły

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu ze względu na miejsce spożycia

Rodzaj zezwolenia	Liczba wydanych zezwoleń	*Obowiązujący limit
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia - poza miejscem sprzedaży	442	465
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia - w miejscu sprzedaży	170	230

*Uchwała Rady Miasta Piły nr LIV/704/18 z 26 czerwca 2018 r. w sprawie ustalania maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie miasta Piły.

Źródło: Opracowanie własne Urząd Miasta Piły

Z danych zaprezentowanych w tabeli jednoznacznie wynika, że liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych jest niższa niż określony limit ustalony przez Radę Miasta Piły.

Kwestie związane z rozmieszczeniem punktów sprzedaży reguluje art. 12 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zakłada on, że rada gminy ustala, w drodze uchwały, zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Wprowadzone uchwałą Rady Miasta Piły punkty sprzedaży napojów alkoholowych, nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 50 metrów od szkół, innych placówek oświatowo-wychowawczych, do których stosuje się przepisy ustawy o systemie oświaty oraz obiektów kultu religijnego.

Część III Diagnoza

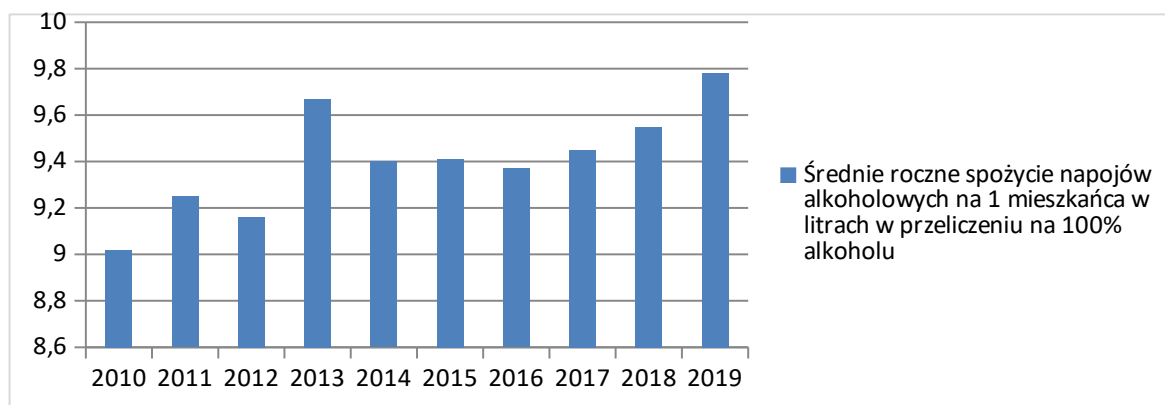
W 2020 roku, na terenie Piły przeprowadzono badania dotyczące skali problemów społecznych. Jednym z badanych obszarów było sięganie po substancje psychoaktywne, w tym alkohol, wśród uczniów i dorosłych mieszkańców miasta.

Uzupełnieniem danych z Diagnozy Problemów Społecznych na terenie Piły 2020, są statystyki prowadzone przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie kraju.

1. Dane ogólnokrajowe.

Informacje dotyczące spożycia alkoholu w Polsce, wskazane przez Główny Urząd Statystyczny, stanowią, że w 2019 roku średnie spożycie alkoholu na jednego Polaka wynosiło 9,78 litrów (w przeliczeniu na czysty spirytus). W porównaniu z 2018 r. spożycie zwiększyło się o 0,23 litra. Jak wynika ze statystyk podanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, średnie roczne spożycie alkoholu na jednego mieszkańca kraju w ciągu ostatnich trzech lat ma tendencję wzrostową. Ponadto jest najwyższe od 1993 r. Sytuację przedstawia poniższy wykres.

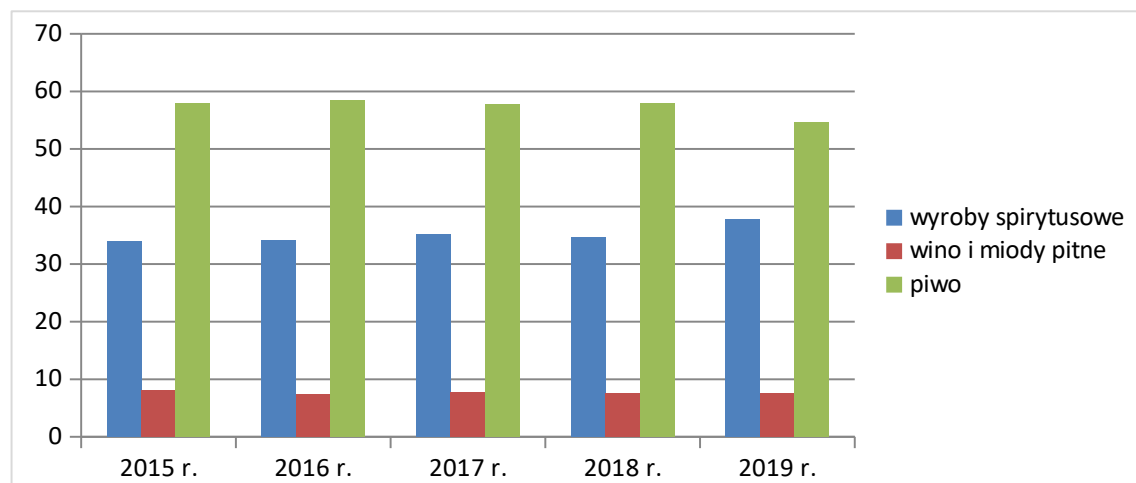
Średnie roczne spożycie napojów alkoholowych na 1 mieszkańca w litrach w przeliczeniu na 100 % alkoholu.

Źródło : PARPA- badania i informacje statystyczne

Ogólne spożycie alkoholu w 2019 r. wzrosło pomimo spadku sprzedaży piwa. Zwiększyła się konsumpcja wina i wyrobów spirytusowych. Alkohol etylowy, zawarty we wszystkich napojach alkoholowych: piwie, winie, wódce, jest substancją psychoaktywną. Posiada zdolność szybkiego przenikania do mózgu i wywołuje zmiany, których rodzaj i nasilenie są związane z poziomem stężenia alkoholu we krwi. Już po kilku minutach od spożycia alkoholu jego poziom w organizmie wzrasta. Do maksymalnego stężenia alkoholu we krwi dochodzi po upływie około 1-1,5 godziny od chwili jego spożycia. Alkohol zawarty w piwie, winie i wódce jest taki sam, tylko w różnych stężeniach. Szklanka piwa 5% w ilości 250 ml zawiera tyle samo alkoholu etylowego, co lampka 100 ml wina o stężeniu 12% i tyle samo, co kieliszek 30 ml wódki 40%. Zmiany w strukturze picia poszczególnych napojów alkoholowych prezentuje poniższy wykres.

Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkoholu w latach 2015-2019

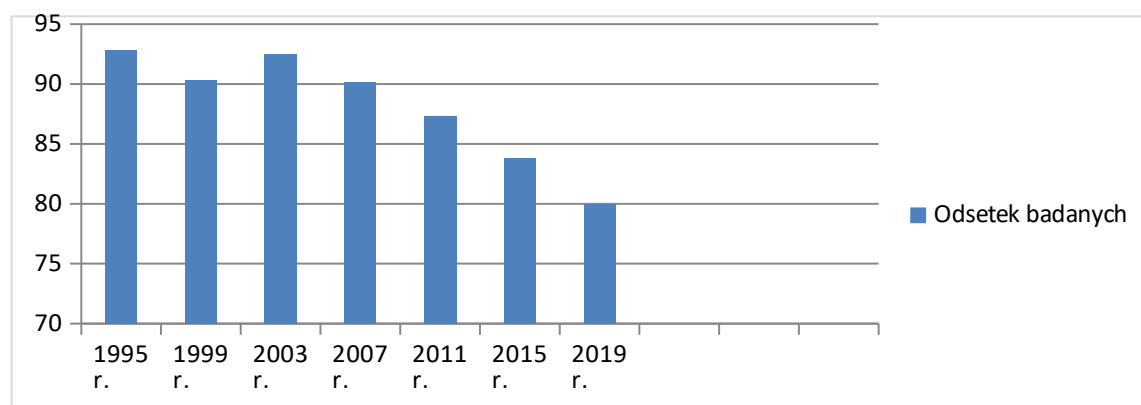
Źródło : PARPA- badania i informacje statystyczne

W Polsce od 1995 roku realizowane są ogólnopolskie badania wśród młodzieży szkolnej, których celem jest pomiar natężenia zjawiska używania substancji psychoaktywnych. Idea współpracy w badaniach szkolnych na temat używania substancji psychoaktywnych powstała wśród badaczy tej problematyki skupionych wokół Rady Europy. Sprowadza się ona do uzgodnienia, i na ile to możliwe wystandardyzowania, metodologicznych warunków badań w różnych krajach tak, aby ich wyniki uczynić maksymalnie porównywalnymi. Zainicjowane badania przyjęły

formę wieloletniego programu badawczego zatytułowanego „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) i prowadzone są co cztery lata według tych samych technik, co umożliwia porównywalność nie tylko w przestrzeni, ale i w czasie. ESPAD jest pierwszym ogólnopolskim badaniem spełniającym warunki międzynarodowej porównywalności. Zrealizowano je w Polsce już siedmiokrotnie.

W 2019 roku, w ramach projektu ESPAD zrealizowano badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów naszego kraju w wieku 15 – 16 lat oraz 17 – 18 lat.

Picie napojów alkoholowych przez młodzież (odsetek badanych)

Źródło: Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną – Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.

Jak wynika z raportu, napoje alkoholowe to najpowszechniej używana przez młodzież substancja psychoaktywna. Badanie wskazuje, że picie alkoholu wykazuje trend spadkowy, maleje również liczba osób, które deklarują łatwy dostęp do napojów alkoholowych. Wzrasta liczba badanych, którzy oceniają picie alkoholu jako zachowanie ryzykowne. Po raz pierwszy w historii badania ESPAD mniej niż połowa badanych nie piła alkoholu w czasie ostatnich 30 dni od badania.

Ogólnopolskie dane Komendy Głównej Policji wskazują, że w 2019 roku uczestnicy ruchu będący pod działaniem alkoholu spowodowali 2089 wypadków (6,9% ogółu), w których zginęło 265 osób (9,1%), a rannych zostało 2389 osób (6,7%). Najliczniejszą grupę sprawców wypadków stanowili kierujący pojazdami. Z ich winy doszło do 1655 wypadków, w których zginęły 192 osoby, a rannych zostało 2015 osób. W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących, kierujący pod działaniem alkoholu stanowili 6,2%. W porównaniu do 2018 roku

nastąpił wzrost liczby wypadków spowodowanych przez tę grupę kierujących o 41 (+2,5%) i osób rannych o 50 (+2,5%) oraz spadek liczby osób zabitych o 11 (-5,4%).

Sprawcy, będący pod działaniem alkoholu.

Obszar	Stan po użyciu		Stan nietrzeźwości		Razem	
	2018 r.	2019 r.	2018 r.	2019 r.	2018 r.	2019 r.
Polska	24 340	23 058	80 261	87 913	104 601	110 971
Województwo Wielkopolskie	1 947	1 717	6 665	6 759	8 612	8 476

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Pile

2. Dane wynikające z diagnozy problemów społecznych na terenie miasta Piły

W okresie od września do listopada 2020 r. na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pile, przeprowadzona została „Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Miasta Piły”. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- rozpoznania problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców,
- wskazania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców na temat różnych obszarów społecznych, w tym problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy, uzależnień behawioralnych, profilaktyki, rynku pracy, ubóstwa, wykluczenia społecznego, niepełnosprawności, osób starszych i bezpieczeństwa.

W badaniach wzięło udział łącznie 1066 osób. Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

Próba badawcza			
Uczniowie	Dorośli mieszkańcy	Nauczyciele i pedagodzy	Pracownicy instytucjonalni
726 osób	300 osób	20 osób	20 osób

Źródło: *Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020*

a) Pomoc społeczna

W 2019 roku w Pile najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (1 123 rodziny), ubóstwo (902 rodziny), bezrobocie (804 rodziny) oraz niepełnosprawność (781 rodzin). W dalszej kolejności znalazły się takie powody jak: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (426 rodzin), alkoholizm (360 rodzin), potrzeba ochrony macierzyństwa (205 rodzin) oraz bezdomność (177 rodzin). Od kilku lat obserwuje się systematyczny spadek liczby rodzin objętych pomocą z powodu bezrobocia i ubóstwa oraz nieznaczny z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, długotrwałej lub ciężkiej choroby, czy alkoholizmu. W mniejszym stopniu mieszkańcy miasta korzystali ze wsparcia z takich przyczyn jak: trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego (77 rodzin), przemoc w rodzinie (55 rodzin), narkomania (28 rodzin), sytuacja kryzysowa (6 rodzin), czy sieroctwo (2 rodziny). Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Powód udzielenia świadczeń	2017	2018	2019
1.	ubóstwo	1219	988	902
2.	bezrobocie	1062	893	804
3.	niepełnosprawność	867	865	781
4.	długotrwała lub ciężka choroba	1128	1130	1123
5.	alkoholizm	406	383	360

6.	potrzeba ochrony macierzyństwa (w tym wielodzietność)	206	200	205
7.	bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	455	439	426
8.	trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	65	52	77
9.	przemoc w rodzinie	58	56	55
10.	bezdomność	201	176	177
11.	sieroctwo	2	1	2
12.	narkomania	24	28	28
13.	zdarzenia losowe	2	2	1
14.	sytuacja kryzysowa	0	5	6

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 r.

b) bezpieczeństwo publiczne

Do zadań Komendy Powiatowej Policji w Pile należy między innymi zapewnianie bezpieczeństwa na terenie miasta. W 2019 roku podczas interwencji odnotowano 1002 osoby nietrzeźwe, które zostały doprowadzone do Izby Wytrzeźwień. Liczba ta na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtuje się na podobnym poziomie. W porównaniu do poprzednich lat wzrosła liczba nietrzeźwych kierowców, gdyż w 2019 roku było ich 145, w 2018 roku – 138, natomiast w 2017 roku – 105. W 2019 roku zabrano 138 praw jazdy z powodu nietrzeźwości kierowców – to o 6 więcej niż w 2018 roku oraz o 38 więcej niż w 2017 roku. Powyższe dane zostały zaprezentowane w tabeli.

Dane dotyczące interwencji oraz nietrzeźwych kierowców w Pile na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba osób nietrzeźwych podczas interwencji, które zostały doprowadzone do izby wytrzeźwień	1005	1008	1002
Liczba nietrzeźwych kierujących	105	138	145

Liczba zatrzymanych praw jazdy z powodu nietrzeźwości kierowców	100	132	138
---	-----	-----	-----

Źródło: Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020

c) problem alkoholowy wśród uczniów i dorosłych mieszkańców Piły

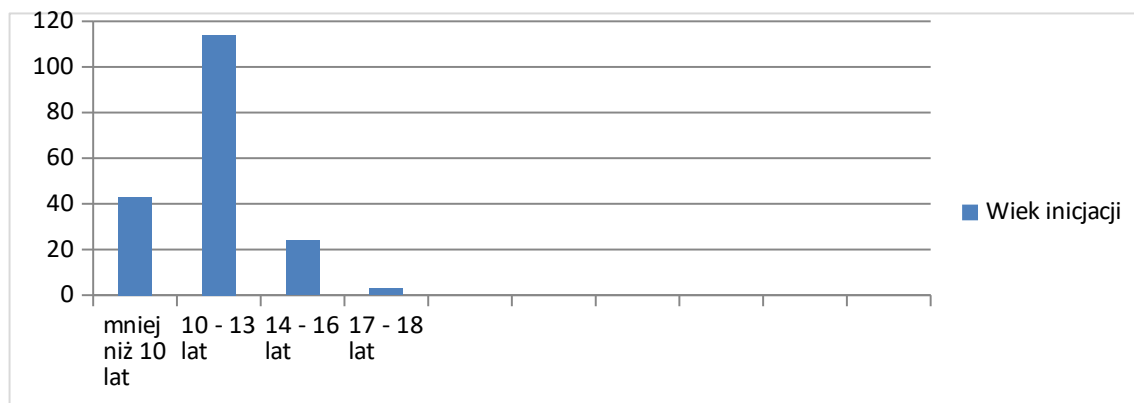
Uczniowie

Realizowane na przestrzeni lat badania wśród dzieci i młodzieży wskazują na to, że alkohol jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych substancji psychoaktywnych używanych przez młodych ludzi - sięgano po niego częściej niż po papierosy czy narkotyki. Niepokojące jest to, że picie alkoholu w młodym wieku jest szczególnie szkodliwe - może zaburzyć dalszy rozwój fizyczny i psychiczny nastolatków, osłabić funkcje poznawcze, takie jak pamięć czy koncentracja, a uszkodzenia mózgu spowodowane alkoholem bywają trwałe, utrudniając jego pracę także w dorosłości.

Powodów sięgania po alkohol przez dzieci i młodzież jest wiele, między innymi przyzwolenie ze strony rodziców, nieprawidłowe relacje rodzinne, łatwa dostępność, presja rówieśników, nieumiejętność radzenia sobie z problemami, czy też chęć ośmielenia się w kontaktach z rówieśnikami. Alkohol – zwłaszcza piwo – w wielu przypadkach stał się nieodłączną częścią zabaw, spotkań towarzyskich lub imprez sportowych. Spożywanie alkoholu przez dzieci i młodzież, nie tylko zwiększa ryzyko wystąpienia problemów zdrowotnych, ale także podejmowania innych zachowań ryzykownych, czy też zagrożeń rozwoju osobistego (zaniedbywanie obowiązków szkolnych, konflikty z prawem, rodzicami, utrata zainteresowań). Pomimo tendencji spadkowej wskaźników picia alkoholu, polska młodzież nadal jest silnie zagrożona przez legalne substancje psychoaktywne

Jednym z badanych obszarów była problematyka związana ze spożywaniem alkoholu przez dzieci i młodzież. Badanie przeprowadzone zostało wśród grupy uczniów liczącej 726 osób, których przedział wiekowy wynosił od 10 do 18 roku życia. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że kontakt z alkoholem miało 27% uczniów. Większość stanowiły osoby, które spożywały go jednokrotnie - 13% oraz kilka razy - 10%. 2% badanych piło alkohol wiele razy, natomiast kolejne 2% pije go regularnie. Uczniowie, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu zostali poproszeni o wskazanie wieku, w którym po raz pierwszy pili alkohol. Wyniki obrazuje poniższy wykres.

Wiek, w którym nastąpiła inicjacja alkoholowa

Źródło: *Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020*

Zauważalny jest niski wiek inicjacji alkoholowej. Uczniowie, którzy pierwszy raz spożywali alkohol przed 10 rokiem życia stanowili 23% badanej grupy. Granica inicjacji alkoholowej ciągle się obniża i to znacząco. Dotyczy to nie tylko dzieci z trudnych środowisk. Badania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pokazują, że dorośli nie stawiają nieletnim barier, jeśli chodzi o spożycie alkoholu i dostęp do niego, co więcej, nierzadko ułatwiają im zakup. Tymczasem nawet niewielkie ilości alkoholu spożyte przez nieletnich mają niekorzystny wpływ na ich system nerwowy, a dodatkowo kształtują złe nawyki na przyszłość.

Jak wynika z badań przeprowadzonych w Pile, uczniowie wskazywali, że to rodzice dali im spróbować alkohol (53%), 35% odpowiedziało, że zostali poczęstowani alkoholem, 13% podkraść alkohol rodzicom, 10% dostała go od starszych kolegów, 9% kupiła sama. Wyniki badania przedstawia poniższa tabela.

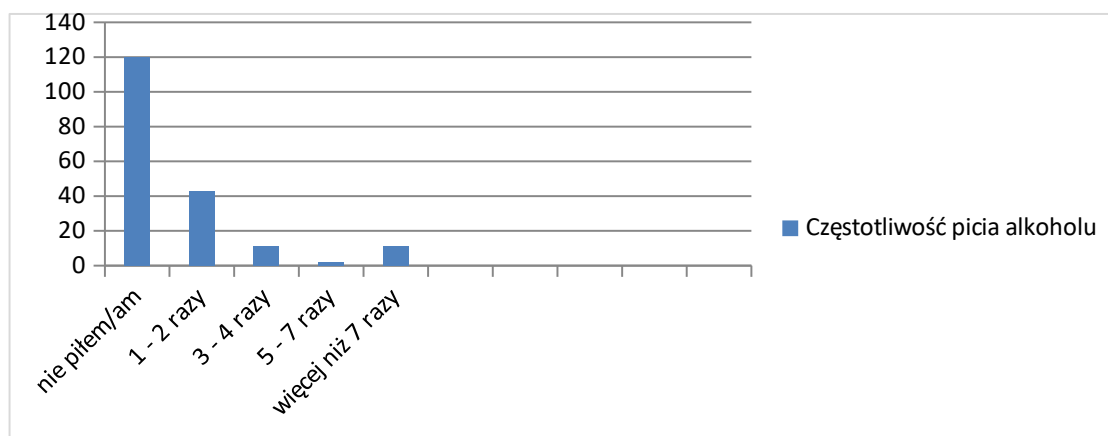
Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
rodzice dali mi spróbować	53%	99
ktoś mnie poczęstował	35%	66
podkraść/am rodzicom	13%	24
inne	10%	19
dostałem/am od starszych kolegów	10%	18

kupiłem/am sobie sam	9%	17
poprosiłem/am kogoś o kupno	8%	15

Źródło: Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020

Kolejne wyniki badania dotyczyły częstotliwości spożywania alkoholu w okresie ostatnich trzydziestu dni poprzedzających badanie. Zdecydowana większość uczniów nie piła alkoholu.

Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów

Źródło: Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020

Kolejne pytanie dotyczyło rodzaju alkoholu, który spożywają uczniowie. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że nastolatki ze szkół na terenie Piły najczęściej sięgali po piwo (142 osoby, tj. 76%), ale znaczny odsetek wskazał również na szampana (70 osób, tj. 37%), wódkę (57 osób, tj. 30%) i wino (54 osoby, tj. 29%). Jednocześnie możemy zauważyć, że po whisky sięgnęły 33 osoby (18%), natomiast po likier i nalewkę 24 osoby (13%). Wśród innych alkoholi spożywanych przez uczniów wymieniono cydr, drinki oraz śliwovicę.

Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
piwo	76%	142
szampan	37%	70
wódka	30%	57
wino	29%	54
whisky	18%	33

Likier, nalewka	13%	24
inny	7%	13

Źródło: Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020

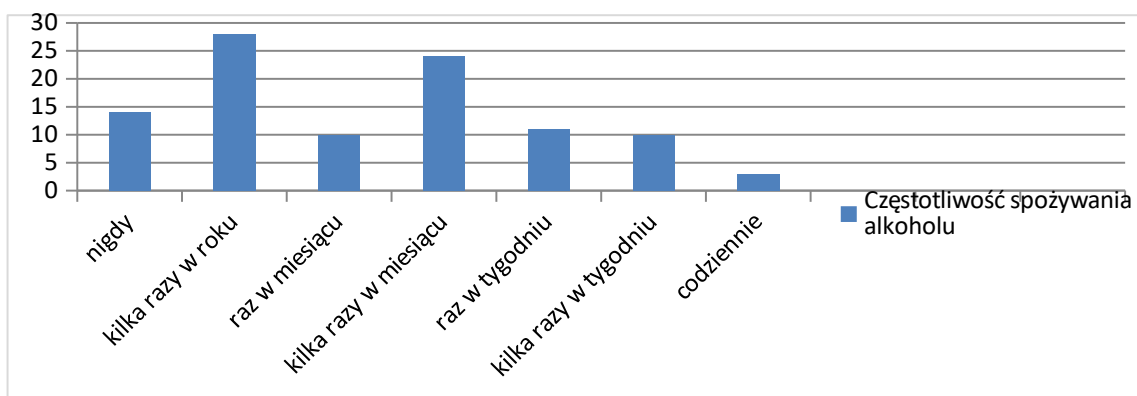
Badania wykazały, że spośród uczniów, którzy spożywali alkohol, zdecydowana większość nie doświadczyła w związku z tym żadnych przykrych konsekwencji (165 osób, tj. 88%). Wśród deklarowanych negatywnych doświadczeń najczęściej odpowiedzi padło na kłótnię lub bójkę oraz inne sytuacje (8 osób, tj. 4%). Na problemy rodzinne wskazało 7 osób (4%), na problemy z policją – 6 osób (3%), na pogorszenie relacji koleżeńskich – 5 osób (3%), na wypadek lub uszkodzenie ciała – 2 osoby (1%), natomiast na problemy w szkole – jedna osoba (1%).

Dorośli mieszkańcy

Uzależnienie od alkoholu wciąż stanowi w Polsce poważny problem. Według Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w naszym kraju żyje około 800 tysięcy osób uzależnionych od alkoholu, co stanowi około 2% całej populacji. Do osób pijących szkodliwie zaliczyć można natomiast 2-2,5 miliona osób, tj. 5% populacji. Co niepokojące, na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest wzrost średniego spożycia alkoholu przeliczanego w litrach na jednego mieszkańca. Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Miasta Piły objęła również badania z zakresu spożywania alkoholu wśród dorosłych mieszkańców Piły.

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie miasta Piły wzięło udział 300 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Wynika z niego, że co czwarty badany sięga po alkohol kilka razy w roku (28%) lub kilka razy w miesiącu (24%). 10% mieszkańców biorących udział w ankiecie pije alkohol raz w miesiącu, natomiast 11% raz w tygodniu. 10% respondentów wskazało spożywanie alkoholu kilka razy w tygodniu. 3% badanych wskazało, że spożywa alkohol codziennie, a 14% deklaruje utrzymywanie abstynencji.

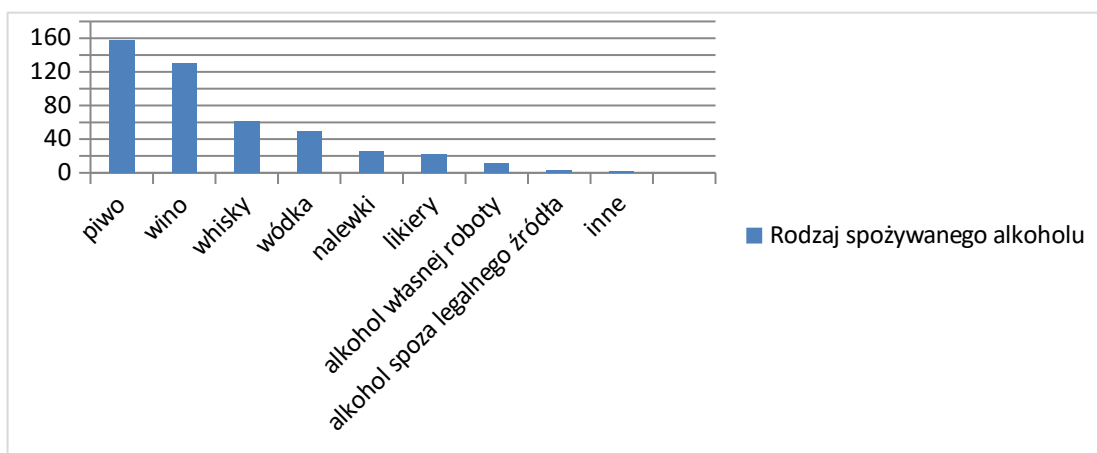
Częstotliwość spożywania alkoholu przez dorosłych mieszkańców Piły

Źródło: Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020

Badani zostali poproszeni o wskazanie rodzajów napojów alkoholowych, które spożywają najczęściej. Możemy zauważyć dosyć zróżnicowany rozkład odpowiedzi. Najwięcej ankietowanych sięga po piwo (157 osób, tj. 61%), wino (130 osób, tj. 51%) oraz whisky (61 osób, tj. 24%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców są: wódka (49 osób, tj. 19%), nalewki (25 osób, tj. 10%), likiery (22 osoby, tj. 9%), alkohol własnej roboty (11 osób, tj. 4%), alkohol spoza legalnego źródła (3 osoby, tj. 1%) oraz inne alkohole, w tym brandy, koniak i drinki (2 osoby, tj. 1%). Wynik badania został zaprezentowany na poniższym wykresie.

Najczęściej spożywane napoje alkoholowe

Źródło: Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020

Jak wynika z przeprowadzonych badań 86% dorosłych mieszkańców Piły spożywa alkohol. 13% pije kilka razy w tygodniu lub codziennie. Odsetek dorosłych, którzy wykonywali obowiązki zawodowe pod wpływem alkoholu wynosi 8% badanych, a 9% podało, że prowadziło pojazd pod wpływem alkoholu.

Wykonywanie obowiązków zawodowych i kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu.

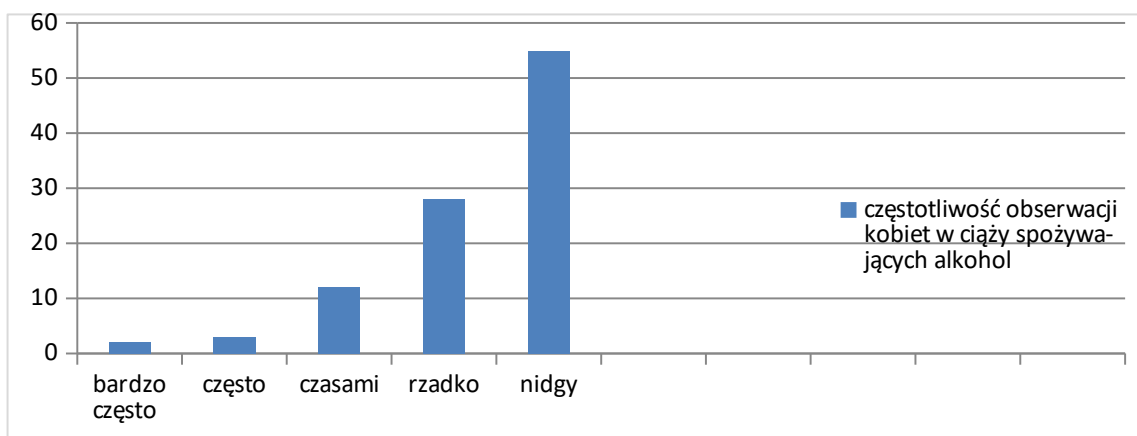
Odpowiedź	Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?		Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?	
	%	Liczba odpowiedzi	%	Liczba odpowiedzi
Nigdy mi się to nie zdarzył	92%	237	91%	234
Raz mi się to zdarzyło	4%	11	8%	20
Zdarza mi się to sporadycznie	2%	5	0%	1
Zdarza mi się to często	2%	5	1%	3

Źródło: Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020

Badani mieszkańcy Piły zostali zapytani o to, czy alkohol spożywany przez kobietę w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka. 93% badanych odpowiedziało tak, 2% „nie”, natomiast 5% mieszkańców Piły wskazało, że nie wie.

Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy zauważyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy na terenie swojej miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. Bycie świadkiem takiej sytuacji potwierdziło aż 45% respondentów, przy czym 28% rzadko, 12% - czasami, 3% - często, natomiast 2% - bardzo często. Wynik badania obrazuje poniższy wykres.

Jak często w ostatnich 12 miesiącach widział/a Pan/i na terenie miasta kobiety w ciąży spożywające alkohol?

Źródło: *Diagnoza Problemów społecznych na terenie Miasta Piły 2020*

d) problem przemocy

Związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a przemocą nie ma charakteru przyczynowo-skutkowego, można natomiast mówić o współwystępowaniu. Alkoholizm w rodzinie należy traktować jako czynnik ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie. U osoby, która doświadczyła w dzieciństwie przemocy ze strony pijanych rodziców lub rodzica, tworzy się asocjacja, w wyniku której przemoc staje się równoznaczna z alkoholizmem. W rodzinach z problemem alkoholowym akty przemocy fizycznej występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od problemu alkoholowego. Z danych raportu opracowanego przez Instytut Zdrowia i Trzeźwości Polskiego Towarzystwa Psychologicznego wynika, że 80% badanych żon alkoholików doświadczyło różnego rodzaju przemocy ze strony męża.

Jak wynika ze statystyk Komendy Głównej Policji, w Polsce znaczna ilość procedur „Niebieskie Karty” dotyczy osób podejrzanych o stosowanie przemocy, będących pod wpływem alkoholu. Poniższy wykres obrazuje liczbę wszczętych procedur w poszczególnych latach.

Liczba osób w Polsce podejrzewanych o przemoc.

Rok	2017	2018	2019
Ogólna liczba podejrzewanych o przemoc	76 206	73 654	74 910
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców przemocy będących pod	46 092	43 182	42 583

wpływem alkoholu			
------------------	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk Komendy Głównej Policji <https://statystyka.policja.pl> (liczba dotyczących działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję)

**Liczba „Niebieskich Kart” w Pile, w których występuje problem nadużywania alkoholu
(stan na dzień 03.12.2020 r.)**

Rok	2018	2019	2020
Ogólna liczba procedur	340	364	346
Liczba „Niebieskich Kart”, które dotyczą sprawcy nadużywającego alkoholu	206	247	227

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile

Z powyższych danych wynika, że ponad 50% przypadków „Niebieskich Kart” to podejrzewani o stosowanie przemocy sprawcy, będący pod wpływem alkoholu.

Doświadczanie przemocy w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania, jak i w dorosłym życiu. Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal aprobejuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Liczne konsekwencje zarówno dla zdrowia fizycznego, jak i psychicznego niesie za sobą również przemoc rówieśnicza – najczęściej doświadczana przez dzieci i młodzież kategoria wiktyimizacji. Konsekwencje doświadczania przemocy ze strony rówieśników mogą być tragiczne w skutkach. Do następstw tego należy nie tylko poczucie osamotnienia, czy też obniżenie samooceny, ale także depresja i myśli samobójcze. Wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: siedmiu na dziesięciu nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło w swoim życiu przynajmniej jednej z siedmiu kategorii krzywdzenia.

Prowadzone na terenie Piły badania miały na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców. Co trzeci uczeń wskazał, że doświadczył przemocy. 65% stwierdziło występowanie przemocy w szkole.

W kontekście wyników badań można wysnuć wniosek, że problem przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy występuje na wysokim poziomie i domaga się podjęcia działań profilaktycznych.

Analiza wyników przeprowadzonego pod kątem przemocy w rodzinie badania pozwala stwierdzić, iż problem ten dotyczy bezpośrednio 4% mieszkańców Miasta – stwierdzili oni, że w ich domu występuje przemoc. Bazując na uzyskanych wynikach można stwierdzić, że problemu przemocy doświadczyła i stosowała mała część dorosłych mieszkańców.

Część IV Wnioski

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych ważne jest rozpoznanie skali problemów na terenie gminy, wzorów zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanego alkoholem. Prowadzone badania pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków;

1. Problem alkoholowy – uczniowie:

- Uzyskane w procesie badawczym odpowiedzi uczniów ze szkół znajdujących się na terenie miasta pokazują, że po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnęło 27% uczniów.
- Z przeprowadzonego badania dowiadujemy się również, że jednokrotne próby spożycia alkoholu ma za sobą 13% uczniów, 10% sięgnęło po niego kilka razy, 2% - wiele razy, natomiast 2% pije alkohol regularnie.

- W sposób ryzykowny alkohol piło 13% uczniów – zadeklarowali oni spożycie alkoholu 3 razy bądź więcej w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (spośród tych, którzy spożywali alkohol).
- Z przeprowadzonego badania wyłania się obraz wczesnej inicjacji alkoholowej 23% ankietowanych – przyznali oni, że sięgnęli po alkohol przed ukończeniem 10 roku życia (spośród tych, którzy spożywali alkohol).
- Większość uczniów pierwszy raz spożyło alkohol w wieku 10-13 lat (62% - spośród tych, którzy spożywali alkohol).
- Najpopularniejszym wśród uczniów rodzajem spożywanego alkoholu okazało się piwo – sięgnęło po nie większość badanych (76% spośród tych, którzy spożywali alkohol).
- Przeprowadzone badanie pozwoliło zweryfikować również okoliczności otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Z deklaracji ankietowanych wynika, że znaczna część młodych mieszkańców miała kontakt z alkoholem, ponieważ dostała go do spróbowania od rodziców (53% spośród tych, którzy spożywali alkohol) lub została nim poczęstowana (35% spośród tych, którzy spożywali alkohol). 9% badanych dokonało samodzielnego zakupu alkoholu.
- Analizując odpowiedzi uczniów z miasta Piły można stwierdzić, że alkohol jest stosunkowo łatwo dostępny dla respondentów – co trzeci uczeń przyznał bowiem, że nie miałby trudności w zdobyciu alkoholu na terenie swojej miejscowości (33%).
- Na podstawie deklaracji badanych uczniów możemy stwierdzić, że blisko co trzeci respondent nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu – 31% ankietowanych uznało go za mało szkodliwy, nieszkodliwy lub przyznało, iż nie ma na ten temat żadnej wiedzy.

Biorąc po uwagę powyższe podsumowanie wyników badań możemy stwierdzić, że problem spożywania alkoholu jest wśród uczniów z miasta Piły widoczny i alarmujący. Z danych wynika, że bezpośredni kontakt z alkoholem miała duża część uczniów, a wśród tych, którzy po niego sięgnęli, wiele respondentów próbowało go wiele razy. Warto mieć na uwadze to, że co trzeci uczeń nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu i uznaje go za łatwo dostępny na terenie miasta.

2. Problem alkoholowy – dorośli mieszkańcy:

- Analizując uzyskane w tym obszarze dane widzimy, że spożywanie alkoholu zadeklarowała zdecydowana większość dorosłych mieszkańców miasta Piły, tj. 86%. Wśród nich, co czwarta osoba sięga po niego kilka razy w miesiącu lub kilka razy w roku.
- Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu lub codziennie) po alkohol sięga 13% mieszkańców.
- Zebrany materiał badawczy wykazał, że część mieszkańców wykonywała swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu. Do takiego zachowania przyznało się 8% respondentów, przy czym 2% zadeklarowało, iż sytuacje takie miały miejsce często.
- Do kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu przyznało się 9% respondentów, wśród których 1% badanych zadeklarował, że taka sytuacja ma miejsce często.
- Niepokojące jest również to, że co czwarty ankietowany był świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdu przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu (28%), co może wskazywać na występowanie na terenie miasta problemów w tym zakresie.
- Badania wykazały, że 7% respondentów nie ma wiedzy na temat szkodliwości picia alkoholu w ciąży na rozwój dziecka.
- Warto zwrócić uwagę na to, że świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie miasta w ciągu ostatnich 12 miesięcy było aż 45% badanych.
- Wyniki uzyskane w badaniu dorosłych mieszkańców pod kątem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu dla zdrowia jednoznacznie wskazują na to, że część respondentów nie ma na ten temat świadomości, 14% badanych uznało, że jest on w małym stopniu szkodliwy, a 2% uważa go za nieszkodliwy.

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki badań można stwierdzić, że problem spożywania alkoholu wśród mieszkańców Piły występuje w znacznym natężeniu – spożywanie alkoholu zadeklarowało większość respondentów. Znaczna część spośród nich, sięga po niego codziennie lub kilka razy w tygodniu. Badanie wykazało występujący na terenie miasta problem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Niepokojący jest również odsetek osób będących świadkami sytuacji prowadzenia

pojazdu przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu oraz uważających alkohol za mało szkodliwy dla zdrowia.

Konsekwencje problemu alkoholowego są wieloaspektowe, mają szeroki zasięg i wymagają podejmowania systemowych, interdyscyplinarnych działań zaradczych, skierowanych na czynniki ryzyka tkwiące zarówno w samej jednostce, jak i w jej otoczeniu społecznym.

Należy również zwrócić uwagę na problem przemocy wśród uczniów i dorosłych mieszkańców Piły. Zgodnie z art. 4¹ Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277) działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi powinny być skierowane również do osób i rodzin doświadczających problemu przemocy. Na terenie Miasta Piły realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, którego działania odpowiadają na zdiagnozowane problemy dotyczące przemocy.

Zadania dotyczące różnych obszarów zapobiegania problemom związanym z nadużywaniem alkoholu oraz przeciwdziałania skutkom z tego wynikającym realizowane są przez podmioty posiadające odpowiednie zasoby i przygotowanie do realizacji zadań.

Część V. Cele programu

Celem głównym Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

- Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców Piły (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;

- Profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia; redukcja szkód;
- Terapii – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem;
- Rehabilitacji – realizacja programu readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne oraz wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Działania związane z profilaktyką uzależnień i rozwiązywaniem problemów alkoholowych zawarte w Programie są działaniami długofalowymi i cyklicznymi. Program dostosowany jest do specyfiki problemów w Gminie Piła i uwzględnia lokalne możliwości jego realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

Cel 1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, związanych z narkomanią i przemocą		
Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
<p>1. Realizowanie programów profilaktycznych, w tym rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów alkoholowych i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii dla uczniów.</p> <p>2. Realizowanie warsztatów szkoleniowych i konferencji dla rodziców, nauczycieli i innych grup zawodowych.</p> <p>3. Promowanie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu oraz informowanie o szkodliwości alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.</p> <p>4. Edukacja społeczna w zakresie FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych).</p> <p>5. Działania edukacyjne skierowane do kierowców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba realizowanych działań profilaktycznych i liczba ich odbiorców, - liczba osób objętych programami szkoleniowymi, - liczba konferencji, - liczba i rodzaj innych form szkoleniowych, - liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPS w Pile - szkoły podstawowe i ponadpodstawowe - Komenda Powiatowa Policji w Pile - realizatorzy programów profilaktycznych
<p>1. Realizowanie zorganizowanych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w świetlicach socjoterapeutycznych (finansowanie wynagrodzeń, materiałów do zajęć, posiłków), jednostkach oświatowych oraz innych środowiskach młodzieżowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów skierowanych do dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym w świetlicach socjoterapeutycznych, - liczba placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży, - liczba instytucji/organizacji zaangażowanych w realizację programów. 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPS w Pile - świetlice socjoterapeutyczne - jednostki oświatowe - organizacje pozarządowe
<p>Realizacja działań z zakresu problemu przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań, 	<ul style="list-style-type: none"> - MOPS w Pile

<p>1. Prowadzenie w szkołach zajęć, pogadanek dotyczących przemocy rówieśniczej i domowej.</p> <p>2. Realizacja spotkań dotyczących obszaru przemocy z rodzicami oraz osobami pracującymi z rodzinami.</p>	<p>- liczba uczestników programów, - liczba osób objętych szkoleniem z zakresu przeciwdziałania przemocy.</p>	<p>- Zespół Interdyscyplinarny - jednostki oświatowe - inne organizacje i instytucje</p>
<p>1. Informowanie o dostępności usług terapeutycznych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.</p> <p>2. Prowadzenie powszechnej edukacji w zakresie wiedzy o szkodliwości alkoholu .</p> <p>3. Profilaktyka zachowań ryzykownych i promocja zdrowia – udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców (konferencje, szkolenia, warsztaty, eventy).</p> <p>4. Wykonanie i zakup materiałów profilaktycznych: prasa i książki specjalistyczne, broszury, plakaty, druki ulotne oraz inne materiały informacyjne, edukacyjne i promocyjne</p>	<p>- liczba programów/kampanii, - liczba odbiorców, - liczba opracowanych materiałów edukacyjno- informacyjnych, - liczba zakupionych materiałów edukacyjno- informacyjnych.</p>	<p>- MOPS w Pile - inne organizacje instytucje</p>
<p>Cel 2. Wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież. Wzmacnianie czynników chroniących i motywujących do większej aktywności w życiu społecznym.</p>		
<p>Zadania szczegółowe</p>	<p>Mierniki osiągnięcia celu</p>	<p>Realizatorzy</p>
<p>1. Działania animatora podwórkowego</p>	<p>- liczba dzieci objętych działaniami w programie, - liczba godzin pracy animatora podwórkowego.</p>	<p>- MOPS w Pile</p>
<p>1. Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież.</p> <p>2. Wsparcie merytoryczne zajęć, imprez i projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe.</p>	<p>- liczba programów/ wydarzeń/ projektów, - liczba odbiorców.</p>	<p>- MOPS w Pile - szkoły podstawowe i ponadpodstawowe - organizacje pozarządowe</p>

Cel 3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień.		
Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
1. Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych, realizujących programy profilaktyczne o charakterze uniwersalnym (dla wszystkich) i selektywnym (dla grup zwiększonego ryzyka) w świetlicach, klubach i innych miejscach organizujących czas wolny dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym oraz podczas wyjazdów.	- liczba programów, - liczba osób objętych działaniami.	- MOPS w Pile - organizacje pozarządowe, - inne instytucje,
Cel 4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dotkniętych przemocą w rodzinie.		
Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
1. Finansowanie terapii dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także dla osób dotkniętych przemocą. 2. Wspieranie rehabilitacji osób z problemem alkoholowym. 3. Szkolenia rozwijające kompetencje skierowane do terapeutów uzależnień.	- liczba placówek objęta dofinansowaniem, - liczba terapeutów uczestniczących w szkoleniu, - liczba osób uczestniczących w terapii.	- MOPS w Pile - podmioty lecznicze zajmujące się terapią uzależnień
Cel 5. Udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną.		
Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
1. Realizacja działań zmierzających do aktywizacji	- liczba uczestników,	- MOPS w Pile

zawodowej i społecznej osób uzależnionych. 2. Realizacja programów profilaktycznych.	- liczba instytucji/organizacji zaangażowanych w realizację programów.	- KIS - CIS
1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i członków rodzin z problemem alkoholowym oraz osób dotkniętych przemocą domową. 2. Udzielanie osobom uzależnionym i ich rodzinom konsultacji oraz porad pedagogicznych psychologicznych i prawnych. 3. Prowadzenie grup samopomocowych.	- liczba osób objętych działaniami, - liczba udzielonych porad, informacji, konsultacji itp.	- MOPS w Pile
Cel 6. Przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych.		
Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
1. Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi (policja, straż miejska, pogotowie ratunkowe, pracownicy socjalni) związanych z umiejętnościami nawiązania kontaktu z osobą nietrzeźwą, poprzez szkolenia z zakresu komunikacji interpersonalnej i postępowania z klientem będącym pod wpływem alkoholu.	- liczba osób uczestniczących w zajęciach, - liczba zrealizowanych zajęć, - liczba przekazanych materiałów edukacyjnych.	- MOPS w Pile - Straż Miejska - Komenda Powiatowa Policji w Pile - inne organizacje i instytucje.
Cel 7. Zapewnienie działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile		
Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
1. Tworzenie warunków do pracy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile, Zespołu ds. leczenia odwykowego Komisji –wynagrodzenia dla członków MKRPA, wynagrodzenia dla członków MKRPA, obsługa administracyjna i utrzymanie lokalu, dodatkowe szkolenia dla członków Komisji, pokrywanie kosztów sądowych, wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu oraz innych niezbędnych	- liczba posiedzeń Komisji i Zespołu ds. leczenia odwykowego, - liczba osób objętych działaniami Zespołu ds. leczenia odwykowego, - liczba opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, - liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych sądowych w przedmiocie	- MOPS w Pile - MKRPA w Pile

kosztów wynikających z działań Komisji	uzależnienia od alkoholu, - liczba wniosków złożonych do Sądu Rejonowego o zobowiązanie do leczenia odwykowego, - liczba umorzonych postępowań przez Zespół ds. leczenia odwykowego, - liczba oddalonych przez Sąd wniosków o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego, - liczba członków komisji biorących udział w szkoleniach, - liczba szkoleń.	
Cel 8. Ograniczanie dostępu do alkoholu.		
Zadania szczegółowe	Mierniki osiągnięcia celu	Realizatorzy
1. Wdrożenie działań z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. 2. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art 13 ¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	- liczba zezwoleń dla każdej kategorii napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (placówki handlowe), - liczba zezwoleń dla każdej kategorii napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia), - ilość całodobowych lokali handlowych (sklepów) sprzedających napoje alkoholowe.	Rada Miasta Piły MKRPA w Pile
Działania edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych	- liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi.	MKRPA w Pile

Zakładane efekty realizacji działań:

- Podniesienie świadomości i wiedzy mieszkańców miasta w zakresie problematyki uzależnienia na temat:
 - przebiegu procesu uzależnienia
 - czynników ryzyka uzależnienia
 - szkodliwości picia alkoholu, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży
 - sposobów korygowania nieadekwatnych i nieakceptowalnych społecznie zachowań
 - skutków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz innych przestępstw popełnianych pod wpływem alkoholu
 - dostępnych form wsparcia, w tym działaniach leczniczych, profilaktycznych i edukacyjnych realizowanych na terenie gminy
 - zdrowego stylu życia
 - uwarunkowań prawnych, związanych ze sprzedażą alkoholu
- Wzrost liczby osób korzystających z terapii uzależnień oraz innych dostępnych form wsparcia na terenie gminy, w tym także osób uzależnionych stosujących przemoc w rodzinie
- Wzrost liczby osób korzystających z dostępnego wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, pedagogicznego dla członków rodzin osób uzależnionych i/lub stosujących przemoc
- Poprawa sytuacji osób, w szczególności dzieci, w rodzinach, w których występuje problem uzależnienia i/lub przemocy
- Zmniejszenie liczby osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu oraz popełniających inne przestępstwa pod wpływem alkoholu
- Poprawa sytuacji związanej z nietrzeźwością w miejscach publicznych
- Wzrost kompetencji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych i/lub stosujących przemoc
- Integracja środowisk specjalistów zajmujących się problematyką uzależnień na terenie miasta
- Poprawa funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży, szczególnie ze środowisk zagrożonych problemem alkoholowym, w tym:

- rozwój zainteresowań i wzbudzanie postaw prospołecznych u dzieci i młodzieży
 - wzrost umiejętności społecznych dzieci i młodzieży
 - ograniczenie spożywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież
 - opóźnianie inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież
 - ograniczenie podejmowania działań ryzykownych przez dzieci i młodzież
- Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z problemem alkoholowym.

Część VI Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile powoływana jest przez Prezydenta Miasta Piły na podstawie art. 41 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 41 ust. 4 ww. ustawy)

3. Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (zawartych w Programie) - (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

4. Ustala się wynagrodzenie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile za każdorazowy udział w posiedzeniu, w wysokości 2% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane.

5. Ustala się wynagrodzenie członkom Zespołu ds. Leczenia Odwykowego Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile, w wysokości 10 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego od 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym wynagrodzenie jest naliczane.

Część VII Realizatorzy

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami. Cele i zadania zawarte w Programie realizowane są przez Urząd Miasta w Pile, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pile, jednostki oświatowe oraz inne organizacje i instytucje.

Część VIII Postanowienia końcowe

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma charakter ramowy i może ulec modyfikacji w trakcie jego realizacji, np. w przypadku nowelizacji zapisów Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277).

W szczególnym czasie, jakim jest pandemia Covid-19, w razie konieczności działania będą realizowane w formule i warunkach gwarantujących bezpieczeństwo epidemiczne uczestnikom i prowadzącym np. z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacji.